

84 Y27-5
K-30

Анатолій Коваленко

СВІТАНОК РОКУ

84927-5
к-30-2

Анатолій
Кочан

СВІТАНОК РОКУ

бр. - 2 мл 28

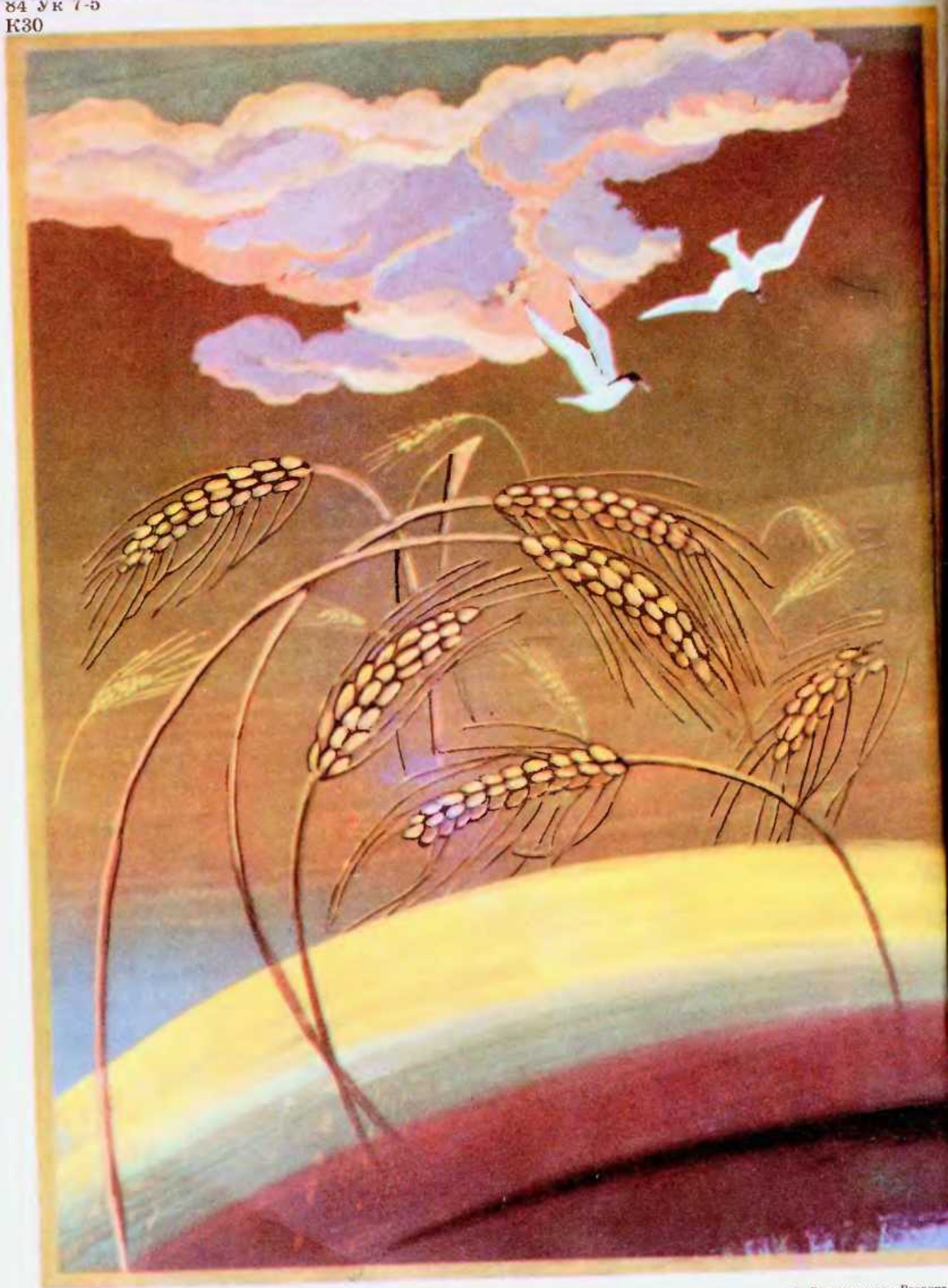
ВІРШІ

*Для старшого дошкільного
та молодшого шкільного віку*

Художник
СВГЕН ПОПОВ

КИЇВ «ВЕСЕЛКА» 1986

Городская ЦДБС
г. Запорожье

ЧАЙКИ НАД ПОЛЯМИ

Як повіє
Із Криму теплом,
Будить трактор
Поля за селом.
Цілий день
Із димком голубим
Білі чайки
Кружляють над ним.
І вирує
За плугом рілля,
Наче слід
Од гвинта корабля.

СІЙСЯ, РОДИСЯ

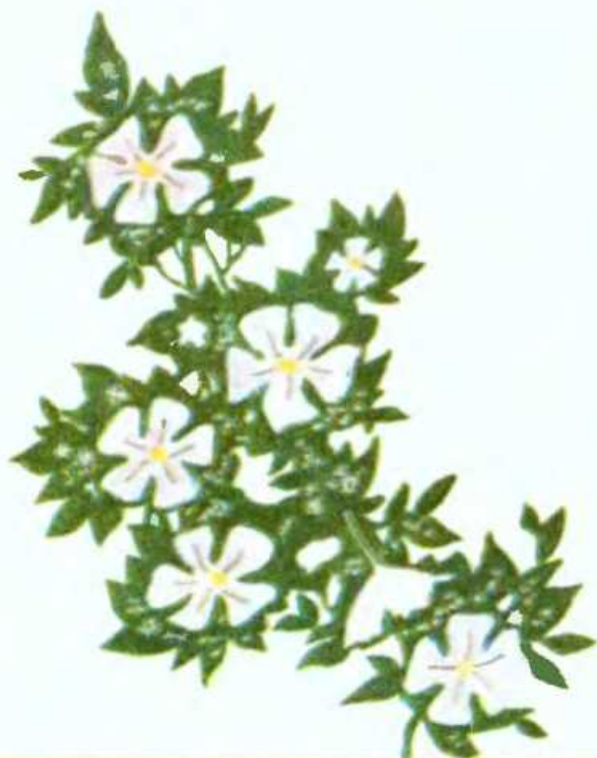
Знову сівалки в полях
Трудяться з ранку до ночі,
Знову на теплих вітрах
Жайвір у небі тріпоче.

Знаю: це він навесні
Співом поля засіває,
Щоб колосились пісні
Нашого хлібного краю.

СВІТАНОК РОКУ

До ласкавого сонця,
Що прогнало мороз,
Відчинились віконця
На гілках абрикос.

Виглядають, як діти,
Із віконець в садах
Абрикосові квіти
З молоком на вустах.

ВЕСНЯНА ПІСНЯ

Вже півень на воротях
Кричить: «Ку-ку-рі-ку!
Розквітла абрикоса
У нашому садку!»

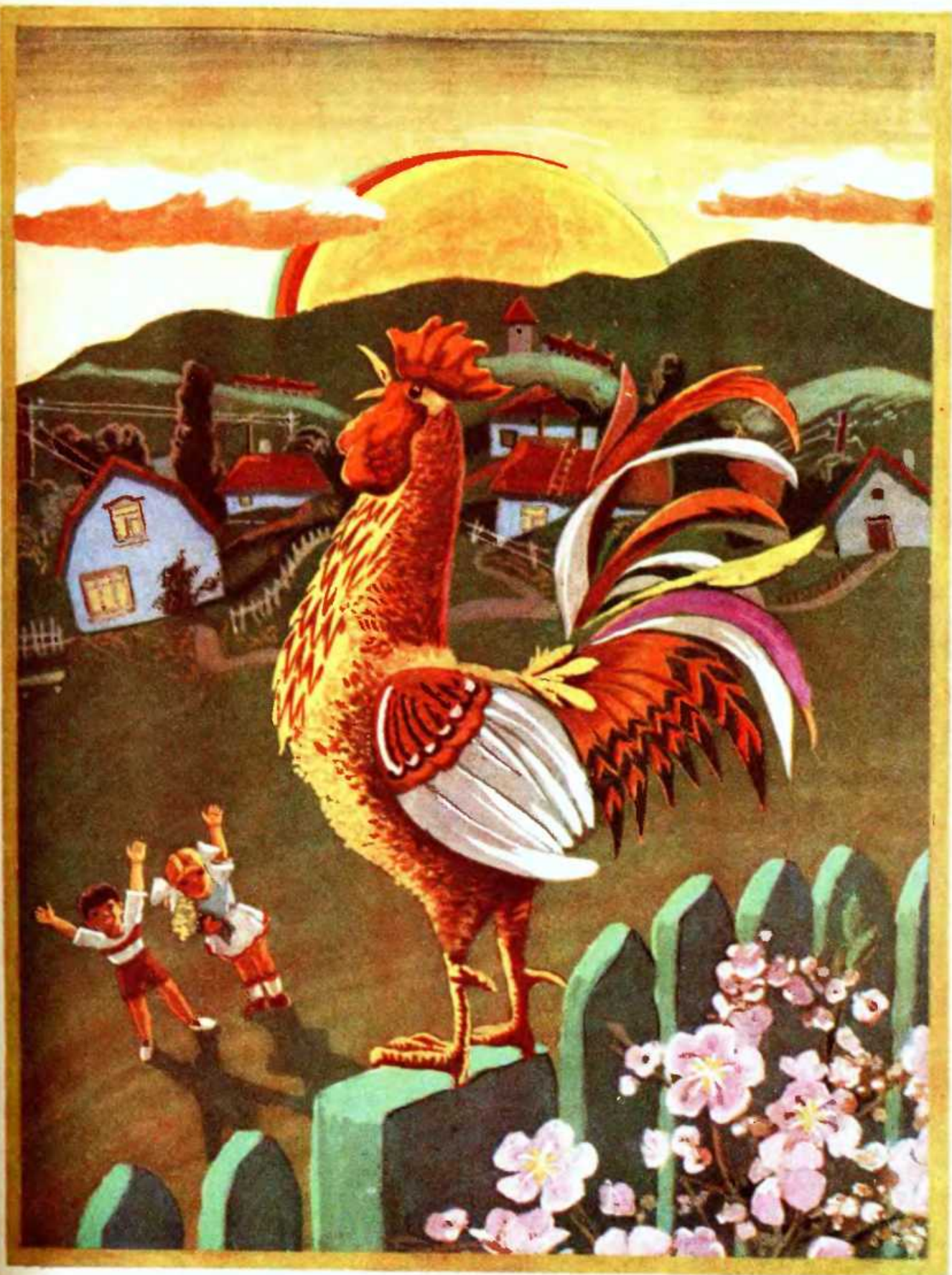
Навколо абрикоси
Під музику бджоли
Взялися ми за руки
І пісню завели:

«Ой мати, біля хати
Уже весна стоїть!
Дозволь нам, рідна мати,
Ворота відчинить».

Цю пісню підхопили
Струмки-мандрівники,
Синиці-витівниці,
Шпаки-жартівники.

А з гілки абрикоси,
Що вранці зацвіла,
Тоненьким голосочком
Підспівує бджола:

«Ой мати, біля хати
Уже весна стоїть!
Дозволь нам, рідна мати,
Ворота відчинить».

ПРОРОСТАЙ, ЗЕРНО

Проростай, зерно,
Із землі:
Вже вернулися
Журавлі
І над полечком —
Синя вись.
Проростай, зерно,
Не барись.
Знову зеленню
Вкрий лани,
Мідним колосом
Задзвени.
Проростай, зерно,
Виростай
На багатий наш
Урожай.

НА ГОРОДІ

На городі, день при дні,
В голубій хустині
Садить мама навесні
Помідори, дині...

Ось до мами підійшов
Брат мій, говорійко:
— Що це садите ви знов?
— Огірки, Андрійку.

Тут Андрійко мимохить
Замахав руками,
Далі каже: — Ну садить,
Та не кислі, мамо.

ЧЕКАННЯ

Навесні, коли бузок
Хоче зацвітати,
Виглядає ластівок
Наша біла хата.

Ми подвір'я підмели,
Висіяли квіти,
А весні допомогли
Яблуні білити.

І розчистили струмок,
Що тече з діброви...
До прильоту ластівок
Все у нас готово.

СИНІ ДНІ

— Здрастуй, море!
Як тебе звать?
— Звать мене Чорним
За люті шторми.
— Чом же ти, море,
Синє в ці дні?
— Синє, бо небо
Скупалось в мені.
Синє тому,
Що зацвів і запах
Синій бузок
На моїх берегах.

ЦВІТ ЯБЛУНІ

Знову росте в термометрі
Ніжним стебельцем ртуть,
І на чотири сторони
Буйно сади цвітуть.

А над садами білими
З хмари, що йде на Крим,
Склавши долоні рупором,
Пробує голос грім.

Тихо мені під вікнами
Яблунька шелестить:
— А відгадай-но, дівчинко,
В квітці якій дзвенить?

ПЕРЕПІЛЧИНЕ ПОЛЕ

Грає-котиться хлібами
Хвиля-самоцвіт,
І рука над колосками
Чайкою летить.

Від села до небокраю
Стежка нас веде.
Раптом поруч хтось гукає:
— Хто іде? Хто йде?!

Озираємось навколо —
Ні душі ніде.
Та лунає знов над полем:
— Хто іде? Хто йде?!

— Перепілко, в цій долині
Хазяйнуєш ти.
Тож дозволь нам по стежині
Поле перейти.

Обізвалась перепілка:
— Ну ідіть, ідіть,
Та глядіть пшеницю тільки
Не потолочіть!

СТАРА ОСИКА

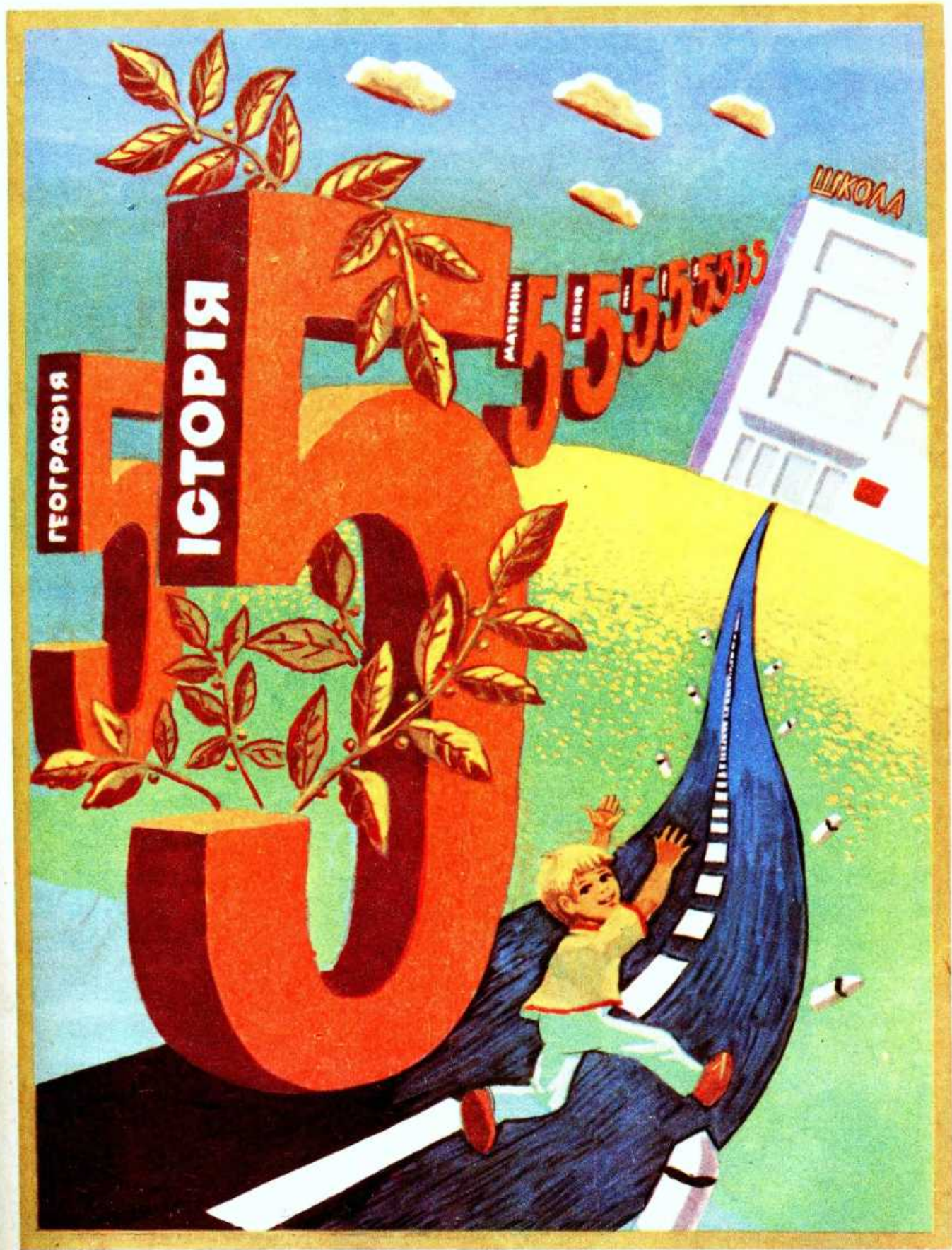
Так тихо на білому світі,
А листя осики тремтить:
Вона так намерзлась за зиму,
Що й літо
Не може її відігрить.

СКОРО ДО ШКОЛИ

Запахли квіти матіоли,
Кує зозуля у садку,
Що скоро я піду до школи:
— Ку-ку,
ку-ку!..

А перепілонька у полі
Розповідає всім підряд,
Як я навчатимусь у школі:
— На п'ять,
на п'ять!

ЩЕДРЕ СОНЦЕ

З неба сонце променисте
Зливою лилося
На зелене буйнолистя,
У дзвінке колосся.

Ціле літо по краплині
Сонце ми збирали,
Обережно у корзини,
В кошики складали.

Зашуміли в косовицю
Ниви урожайні —
Це забили у пшениці
Крилами комбайни.

Трактори заскиртували
Сонячне проміння,
І над полем заблищало
Срібне павутиння.

Все тепло своє за літо
Сонце розгубило,
Ним земля тепер зігріта.
Відпочинь, світило.

Ще горять його краплини
В яблуках із саду,
В стиглих кетягах калини,
В гронах винограду.

Прилетіли омелюхи,
Раді кожній гронці,
Заспівали в завірюху
Пісеньку про сонце.

СЛІПІЙ ДОЩ

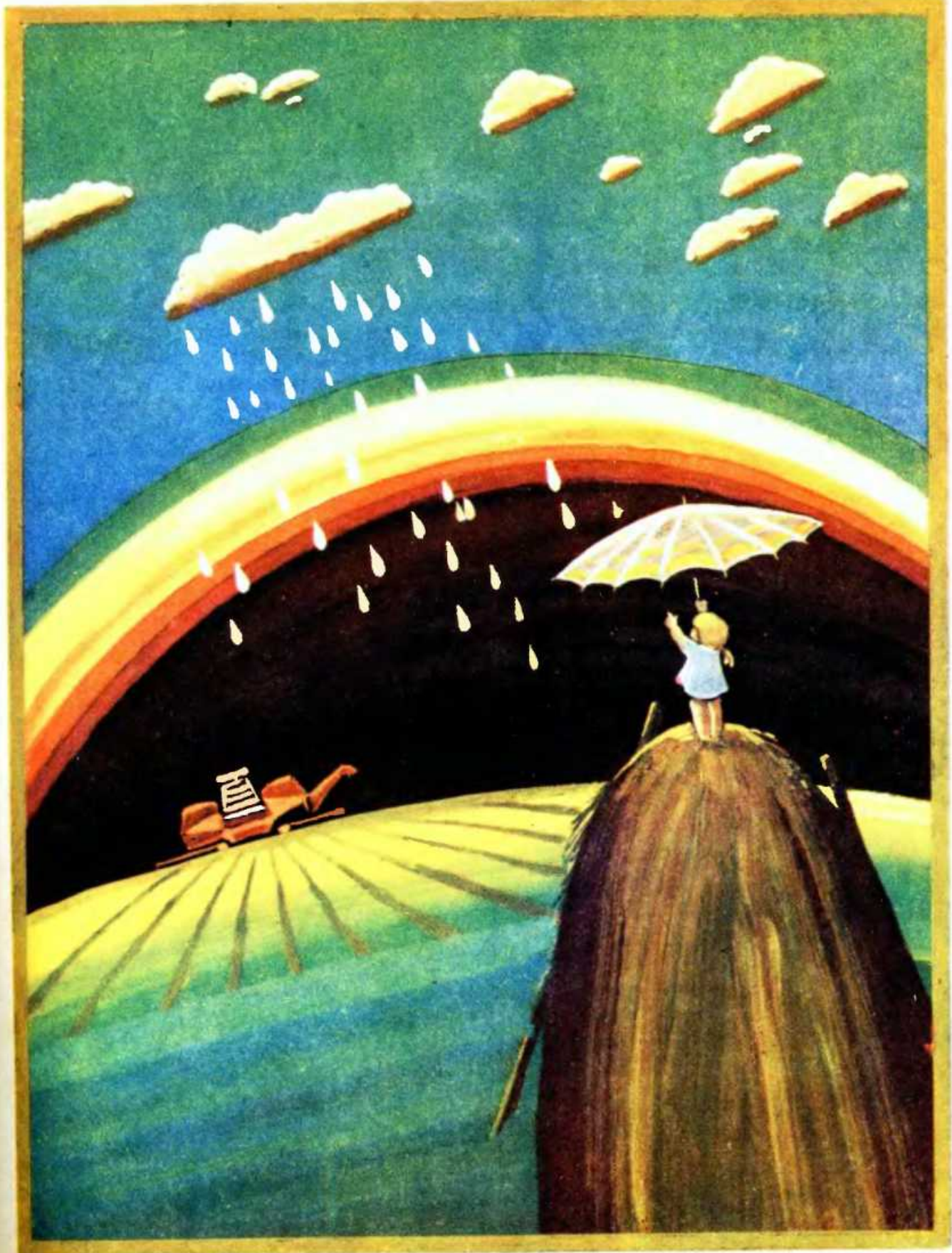
Дозріли жито і пшениця,
Комбайн спішить на косовицю.
І, як навмисне, в день такий
Прийшов на поле дощ сліпий.

Йому кричать: «Не заважай
Збирати людям урожай!
Іди собі гуляти в ліс!»
А дощ пішов на сінокіс.

І тут йому не раді теж:
«Ти наше сіно зіпсуєш!
Іди собі на болота!»
А дощ вертається в жита.

Іде і журиться, що всюди
Женуть його із поля люди,
Хоча раніш не проганяли,
А скрізь, як гостя, зустрічали.

ПОЛУСТАНОК

Здаля видніються у полі,
Як семафори, дві тополі.
Там тепловози кожен ранок
Вітають тихий полустанок.
Про щось важливе, інтересне
Перемовляються колеса.
Я поступово, поступово
Вчусь розуміти їхню мову.

Ось миготять біля перону
Брезентом запнуті вагони,
Дзвенить залізне полотно:
«Зер-но, зер-но...»

Перегода над залізницею
Запахло теплою живицею,
І чути в голосі коліс:
«Ліс-ліс, ліс-ліс...»

Коли ж по колії між стернями
Промчався поїзд із цистернами,
Чийсь невидимі вуста
Шептали: «Наф-та, наф-та...»

Услід останньому вагону
Дивлюся довго я з перону
І на гудок від небокраю
Рукою знов і знов махаю:
«Прощай, прощай, мій тепловозе,
Нехай щастить тобі в дорозі!
Десь у путі під час стоянок
Згадай наш тихий полустанок».

СОНЯШНИКИ

Уже важка, як олово,
Роса за перелазами,
А в соняшників голови
Косинками зав'язані.
Косинками барвистими
І маминою хусткою —
Щоб горобці-пройдисвіти
Насіння не полускали.
Це соняшники граються
У піжмурки, як діти:
На вітрі колихаються,
Наосліп ловлять літо.

КРИЛАТЕ НАСІННЯ

Кружляє над нами
Насіння крилате,
Радіє насіння,
Що вміє літати.

Це клени високі
З осінньої гілки
Синів проводжають
В далеку мандрівку.

І згадують сумно
Дерева бувалі:
Колись і вони
Над землею літали!

— Ми знову знялись би,
Як наше насіння,
Та роки не ті,
І тримає коріння...

Кружляє у небі
Насіння крилате,
Радіє насіння,
Що вміє літати.

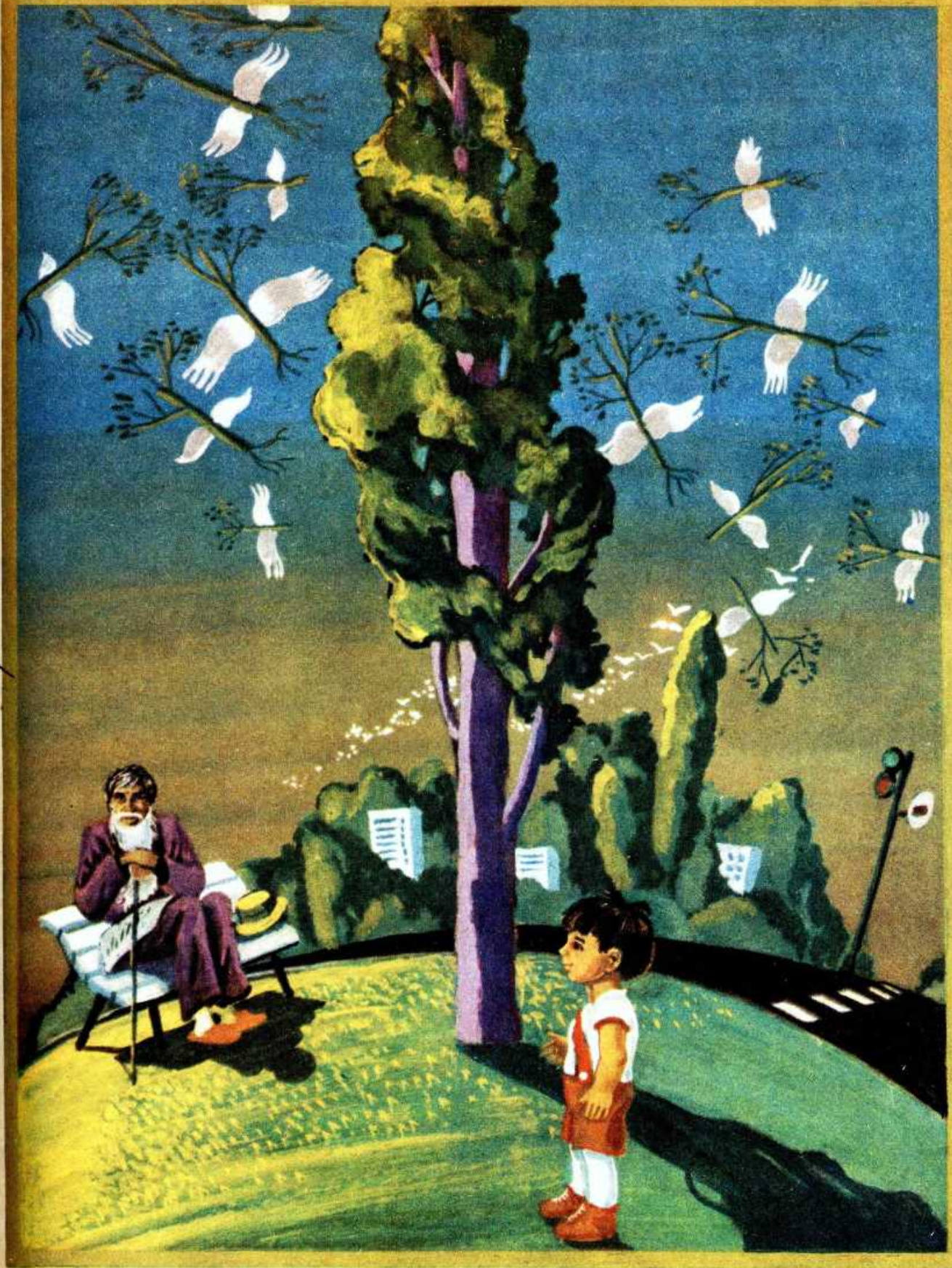
Одна насінина
З кленової крони
Довірливо сіла
Мені на долоню.

І каже: — Я довго
Блукала над містом,
Але на асфальт
Не наважилась сісти.

Благаю, мій друже,
Якщо це не важко,
Візьми й посади мене
В землю, будь ласка.

Я виросту кленом
У нашому краї
І шумом зеленим
Тебе привітаю.

59.

Городская ЦЛРС
г. Запорожье

ПОЛЬОВА ДОРОГА

Червоним золотом із груші
Останнє листя потекло.
Останній трактор з поля рушив,
А птиця стала на крило.

Давно відпахла медуниця,
У підземеллі спить ховрах.
Лише не спиться, не лежиться
Глевкій дорозі у полях.

Вона то журиться за колосом,
Що відшумів, немов прибій,
То пригадає перше колесо,
Що прокотилося по ній.

Було це літо урожайне:
Потоком сонячних краплин
Зерно із бункерів комбайнів
Текло у кузови машин.

Та відшуміла косовиця,
Тепер тут знову ні душі,
Хіба що заєць чи лисиця
Через дорогу пробіжить.

Куди не глянеш — пусто, голо
І на стерні, і по ярах.
Стоять лише дві скирти в полі,
Мов кораблі на якорях.

Надходять хмари-водовози
Із глибини рудих степів,
І дощ цілує на дорозі
Сліди людей і тракторів.

ТЕПЛИЙ КРАЙ

Над ланами, гей, над ланами
Пролітали гуси клинами.
За гусьми крикливими через гай
Подалася дівчинка в теплий край.

У гаю від крику ворони
Опадало листя червоне.
А за гаєм біля могили
Пастухи багаття палили.

Довелось малій мандрівниці
Завернуть до них, щоб погрітисья.

В пастухів знайшлися від зайця
У торбині хліба окрайці.
А до хліба — сіль, цибулина
І смачна картопля-жарина.

А іще знайшлись небилиці,
Як украли вовки рушницю,
Як на конях циганські діти
Доганяли червоне літо.

Аж надвечір з пучком калини
Поверталась вона в долину.
Пахло степом ситцеве плаття,
Пахли руки димом багаття.

Біля хати під яворами
Виглядала дівчинку мама.

Перепало б їй на горіхи,
Та сказала дівчинка тихо:
— Не гнівися, матінко, і не лай,
Я сьогодні бачила теплий край.

ВИПАДОК У МАГАЗИНІ

У вітрині магазину — поглянь:
Спить, згорнувшись у клубок, кіт-вусань.
Продавця, що за прилавком стоїть,
Запитав я, скільки коштує кіт.
Здивувався продавець, спохмурнів:
— Про яких це ти питаєш котів?
Що потрібно? — говори без дурниць,
Ось, будь ласка, є цукерки «Киць-киць». —
Несміливо розтулив я уста:
— Відпустіть мені з вітрини kota... —
Посміхнувся продавець в бік вікна:
— Я не можу продавати Вусаня.
Справа в тому, що вночі кіт оцей
Стереже наш магазин від мишей.

ЗЕМЛЕМІР

За зайцями через поле
Бігло перекотиполе,
А зайчат наздоганя
Пере-коти-поле-ня.

І зайчиха, й заєць-батько
Утікають без оглядки:
Задні ноги поспішають,
Аж передні обганяють.

А зайчата не злякались,
Зупинились, привітались:
— Здрастуйте, ви що за звір?
— Я не звір, а землемір!

Це я поле вимірюю
Від села до небокраю,
Бо коли почнуть орати,
Важко буде виміряти.

ДВА ПЛЮС ДВА

Мені на долоню
Злетіли з хмаринки
Дві білі сніжинки
І ще дві сніжинки.
А разом виходить
Якась дивина —
А разом виходить
Краплина одна!

ЛИСТИ ІЗ САДУ

Щодня через леваду,
Через кленовий міст
Шле яблунька із саду
Мені за листом лист.

Сьогодні на світанку
Дізнався я з листів,
Що яблунька-мерзлянка
Боїться холодів.

Із в'язкою соломи
Подався я у сад
І яблуньку знайому
Закутав аж до п'ят —

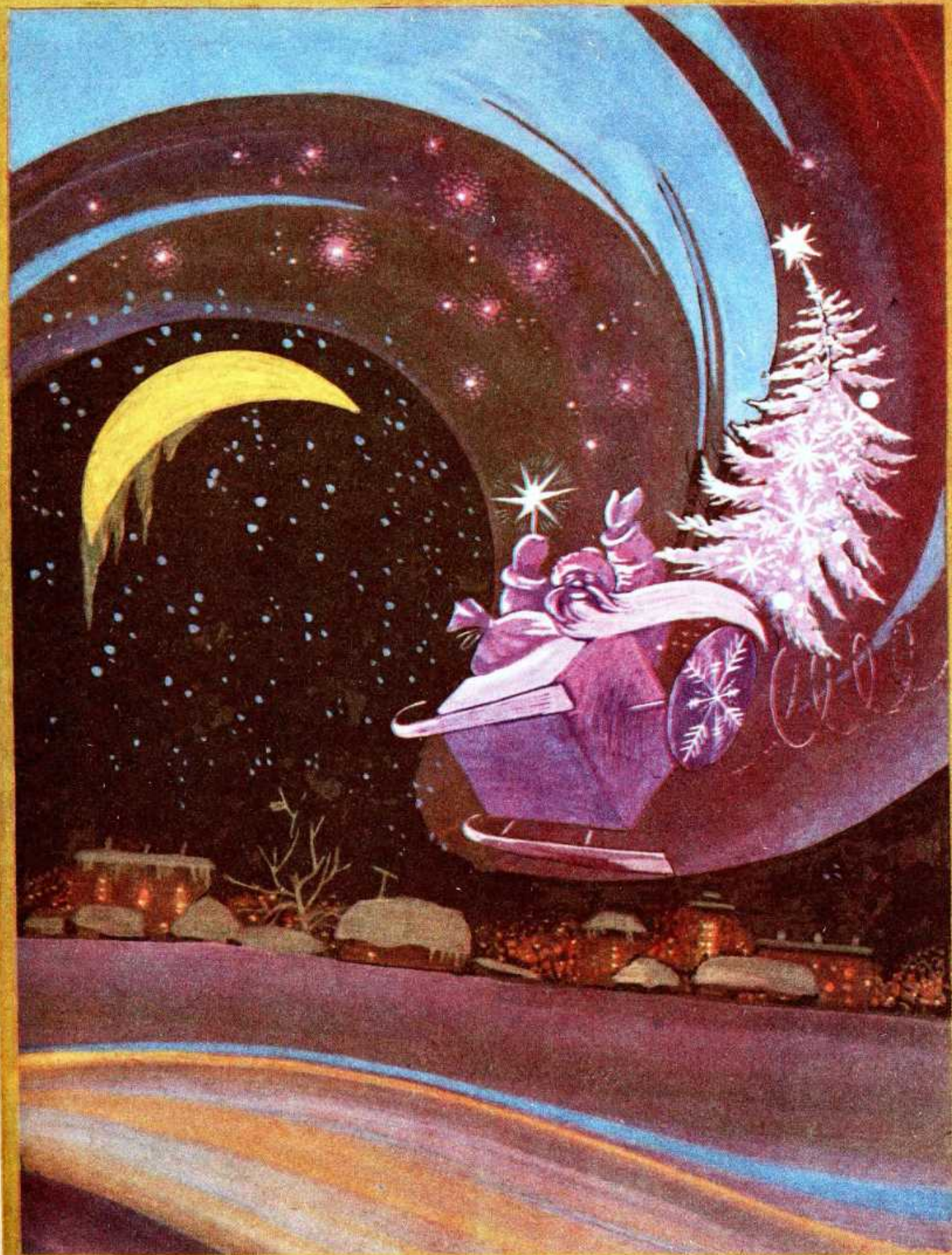
Щоб у зимову пору
На ніжнім стовбурці
Не обгризали кору
Морози і зайці.

Шле яблунька зимою
Останній лист мені:
«У гості із бджолою
Я жду вас навесні».

НОВОРІЧНА ПРИГОДА

В нашу хату зайшов уночі
Дід Мороз із мішком на плечі
І говорить: «Із темних дібров
Я до вас дуже довго ішов...»
А мене бере сумнів чогось:
Хто насправді оцей Дід Мороз?
Може, він не із темних дібров?
А з бюро добрих послуг прийшов?
Дід Мороз ці думки відгадав,
Та ні слова мені не сказав.
Він лише мені руку потис —
І я інеєм білим обріс!

КРИХТА ХЛІБА

З лісосмуг, де свищуть сніговиці,
Де не стало корму і тепла,
Перебрались лагідні синиці
У садки до нашого села.

В завірюху, ожеледь, морози
Стукають синиці у вікно,
З горобцями ділять на дорозі
Крихту хліба мерзлу і зерно.

Пригощав пташок я з годівниці
І почав нарешті відчувать,
Що для когось крихта — це дрібниця,
А для пташки — жить чи замерзать.

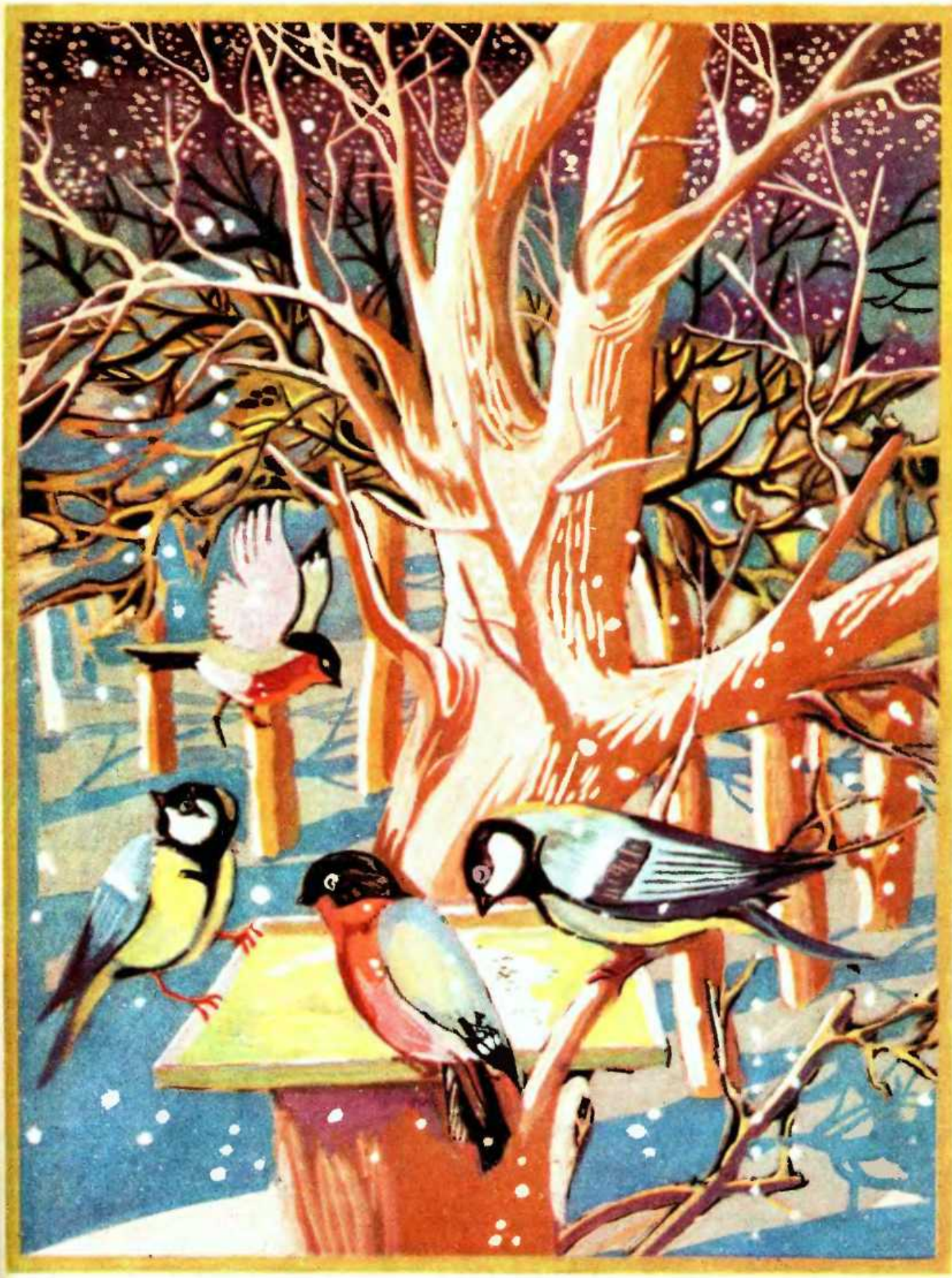
ГІСТЬ ЗИМИ

Ось і знову зима білоброва
Побілила поля і хати,
Заквітчала у іній діброву,
Через річку наводить мости.

Поспішає зима, поспішає,
Підганяє мороз, холоди:
Скоро, скоро з далекого краю
Рік Новий завітає сюди.

Під кружляння веселих сніжинок
Почали готуватись і ми,
Щоб зустріти при світлі ялинок
Найдорожчого гостя зими.

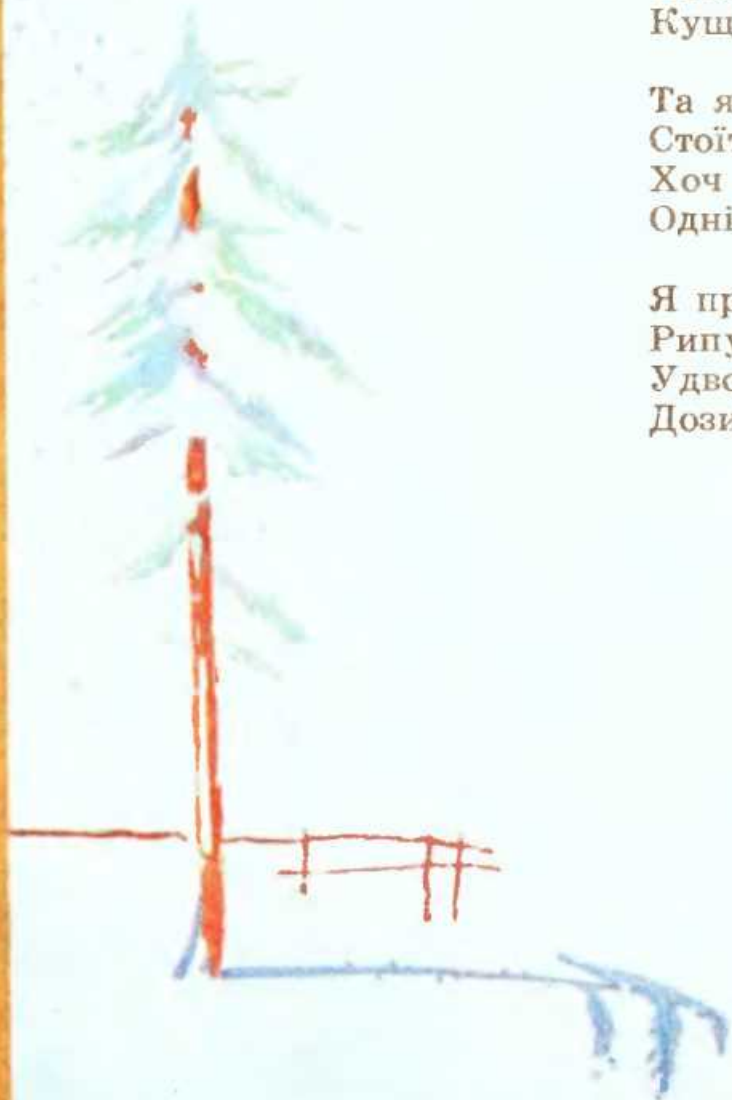
ЗЕЛЕНИЙ ОСТРІВ

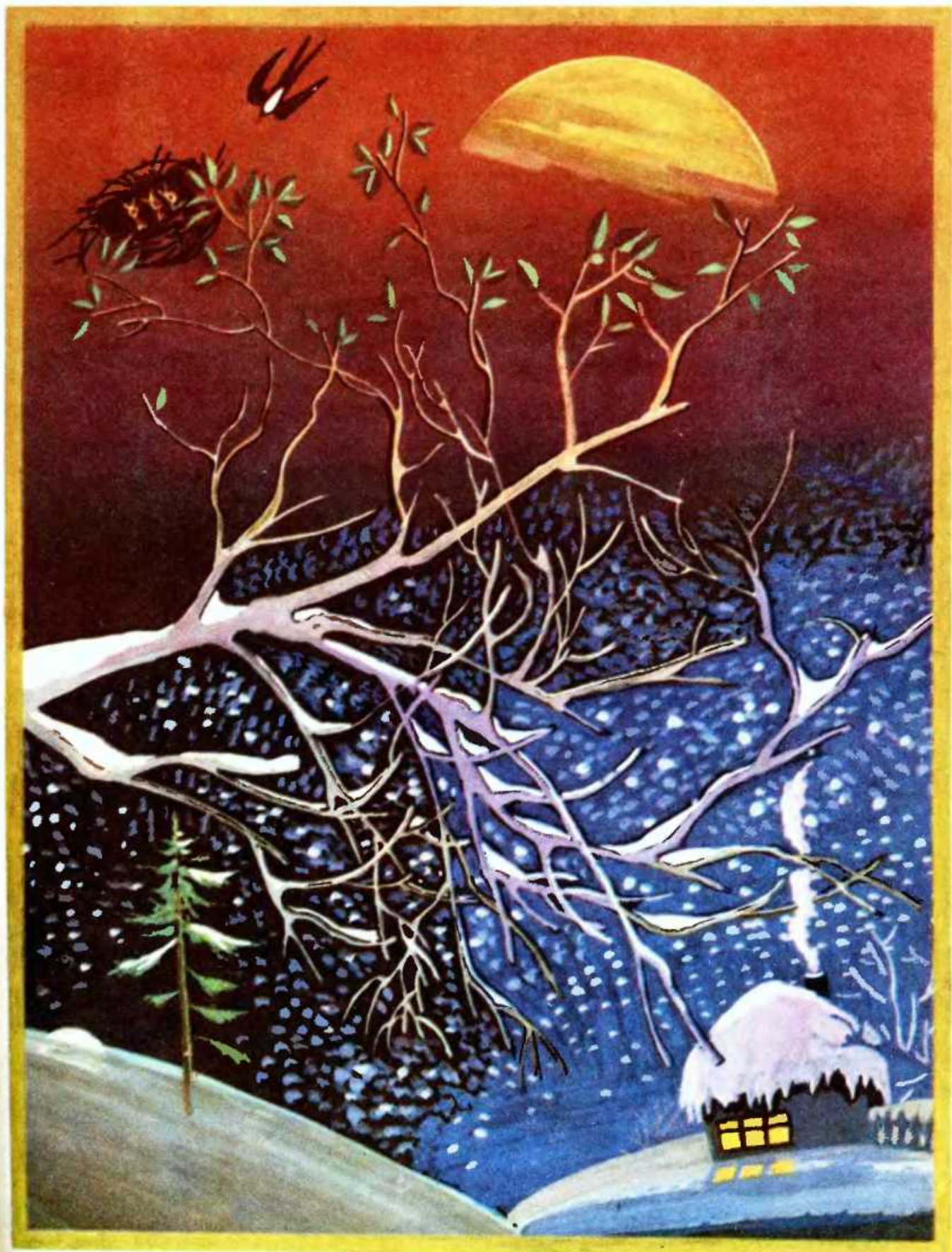
Лягла на землю біла тиша,
В новому році — все нове.
Снігами січень око тішить,
Але морозом вухо рве.

Вже поховались від морозу
Під кучугурами в садку,
Немов ведмеді у берлозі,
Кущі калини, кущ бузку.

Та як зелений острів літа,
Стоїть сосна за ворітьми,
Хоч їй і сумно зеленіти
Одній у таборі зими.

Я протоптав по білій тиші
Рипучу стежку до сосни:
Удвох нам буде веселіше
Дозимувати до весни.

ЗАГАДКИ

* * *

Паперовий кораблик щодня
Перевозить у трюмах знання.
Після плавання цей корабель
Повертається в рідний порт Фель.

(вгпня 'япнньдр!ш)

* * *

І солодкі, і корисні
Чорні грона в мене,
А червоні дуже кислі,
Бо іще зелені.

(внпроджс)

* * *

В тихе надвечір'я
З саду на подвір'я
Котиться колючина
В яблука закутана.

(яжж)

* * *

Він так морозить,
Так старається,
Що сам
Від холоду
Здр-р-ригається.

(япнчгпрогох)

ВЕСЕЛИНКИ

* * *

Обережний, хитрий лис
До нори вечерю ніс.
Біг додому лісом лис,
Шелестів над лісом ліс.

* * *

Солоний вітер після зливи
Трусив щосили синю сливу.
Упала буква «Л» зі сливи —
І стала синя слива сива.

* * *

Я знайшов у лісі гриб,
А приніс додому ...риб.
Мабуть, десь поміж кущів
Букву «Г» я загубив.

* * *

Немов на батька рідний син,
На місяць схожий апельсин.
Мабуть, вночі, коли я спав,
Цей апельсин із неба впав.

